

znajduje śmierć w rzece, poddaje się słabo obwarowany zamek, a miasto stało się łupem zwycięzców.

Lubar nad Słuczą, założony został przez Lubarta, syna Gedymina W. ks. L., który panował na Wołyniu między 1340 a 83 r. Pierwotnie, a nawet i przez długi czas przeciąg, miejsce to zwane było Lubartów. *Lubarum seu Lubartovia, primo conditori nomen debet, a Lubarto conditum.* (*) Kiedy wszystkie grody dostały się w ręce zbuntowanego Kozactwa, tutejszy jeszcze 1651 r. nie był przez nieprzyjaciela zajęty, z powodu znacznej liczby mieszkańców i z przyrodzenia warownej posady; miasto zaś obitowało w przemysł i we wszelkich rzeczy dostatek. *Lubartow, tum civium frequentia, simul et industria: tum situ loci, naturaliter munita existens, intacta hactenus ab hoste remansit et omnium rerum abundantia afflueret.* (**) Książ Szerebietow wspólnie z Kozakami licząc 60,000 ludu, stanął 1660 r. obozem pod miastem i mocno się obwarował. Stan. Rewera Potocki hetm. W. K. i Jerzy Lubomirski hetm. P. K. mając 20,000 posiłkujących Tatarów, zwawo natarłszy 17 września na przednie strażę, wpędzają je za wały. Dni następnych widząc dowódcę, iż Kozacy pojedynczo na przeciwną przechodzą stronę, lękając się zupełnego ich odstąpienia, zaczął taborem ku Cudnowu postępować; ścigany milę drogi wśród ciągłej utarczki, znaczną poniósł stratę.—I w następnym wieku patrzył Lubar na obozowisko; od maja bowiem do 15 czerwca 1792 r. Józ. ks. Poniatowski gener. lejtn. stał obozem. Rzeka dzieli miasto na stare i nowe; pierwsze, obronne niegdyś zamkiem, jest dość handlowne, ma murowany ratusz ze sklepami wśród obszernego rynku i koś. z klasz. Bazyliańców, którzy utrzymują szkoły; nowe zaś miasto, po prawej stronie Słuczy, leży już w Wtwie kijowskim, gdzie Stan. Lubomirski Wda ruski, założył i uposażył 1634 roku koś. z klasz. Dominikanów. *Kościół ten zniszczony pod-

(*) Kochowski II, 464. (**) Grondzki s. 177.

czas wojen szwedzkich, został na nowo odmurowany w XVIII w. przez ks. Franciszka Lubomirskiego, a przez biskupa kijowskiego i czernichowskiego Załuskiego poświęcony 1765 r. pod tytułem ś. Michała i ś. Jana Nepomucena. Jest tu galeria obrazów i portretów historycznych polskich i ładna klasztorna biblioteka. Zamek zniszczony.* (*)

Połonne przy ujściu Chomorca do Chomara i wielkim stawem. Za książąt ruskich, istniał tu już w XIII wieku zamek, sztuką i położeniem miejsca warowny. Kazimierz W. zawierając pokój z Lubartem ks. Włodzimirskim 1366 roku, wymienia ustąpione mu grody, a w tej liczbie i Połonne.—W późniejszych czasach, nadane zostało w nagrodę zasług Lubomirskim; z tych Stanisław Wda krak., umocnił je murami i wałem około 1640 r., osadzony zaś zamek działami i wszelkimi do obrony potrzebami, zaopatrzony był ciągle w żywność na lat t. zy dla załogi potrzebną. Mimo to wszakże i znacznego napływu szlachty, zdobywają Kozacy 1648 r. Połonne, a ich dowódca Maxym Krzywonos, najdzikszych dopuścił się okrucieństw. Współczesny świadek^z pisze: w trwodze téj, panowie konno uciekli; biednym zaś żydom straż miejska nie dopuściła ratować się ucieczką. Znajdował się tam, wielce uczony kabalista Samson Ostropolski, uważany za człowieka świętobliwego. Natchnienia Boskie wzbudzały go, iż przed niejakim czasem, miał kilkakrotnie mowę w bóżnicy, napominając lud do poprawy i ubłagania Boga, aby od nieszczęścia ich ochraniał. Podczas oblężenia, udał się rzeczony rabin do bóżnicy z 300 uczonymi; wszyscy ubrani byli w śmiertelne koszule i modlili się, aż ich wymordowano, w mieście zaś około 10,000 dusz zabito. (**)—Przywilej król. pod d. 11 grudnia 1766 r. pozwala: ażeby Marcin Lubomirski miecznikowicz kor. w mieście swoim

(*) Czyt.: O Lubarze artykuł Komaszki—w „Wołyn. Gub. Wiedomostjach z r. 1862.

(**) Podług Nathana Mośkowicza; ob. Pamiętn. Warsz. 1823 r. VI, 332.